

УДК 616-001.49-053.5

DOI: 10.22141/2312-413x.6.5.2018.146770

Никитюк С.О.¹, Галич М.М.², Філюк А.П.², Гоцинський П.В.¹, Волинець Н.В.², Голінка Ю.Я.²¹ ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України», м. Тернопіль, Україна² Тернопільська обласна дитяча клінічна лікарня, м. Тернопіль, Україна

Клінічний випадок укусу змії в дівчинки шкільного віку

For cite: Aktual'naâ Infektologiâ. 2018;6(5):227-229. doi: 10.22141/2312-413x.6.5.2018.146770

Резюме. Ми наводимо клінічний випадок укусу змії в дівчинки 8 років, яка була госпіталізована в реанімаційне відділення Тернопільської обласної дитячої клінічної лікарні. Особливістю наведеного клінічного випадку є домінування больового синдрому та виражений лімфостаз у місці укусу, відсутність системного ураження. Необхідно підвищити настороженість населення щодо можливих укусів змії. Особливо небезпечними є укуси для дітей у зв'язку з тим, що вони багато часу проводять босоніж на відкритому повітрі.

Ключові слова: діти; укуси змії; протизміїна сироватка

Вступ

Останнім часом спостерігається зростання випадків гострих отруєнь, викликаних укусами змії. Щорічно у світі отримують укуси понад 10 млн осіб, а смертельні наслідки виникають у 20–100 тис. випадків. Отрута гадюки має гемолітичну дію (викликає руйнування червоних кров'яних тілець крові) на людський організм.

Наводимо клінічний випадок укусу гадюки, визначимо особливості його діагностики та лікування.

Клінічний випадок

Дитина доставлена власним транспортом у приймальне відділення Бережанської ЦРЛ 01.09.2018 р. о 16:30 зі скаргами на помірний біль у лівій нозі в місці укусу. З анамнезу відомо, що випадок стався біля подвір'я дитини, вона відчула печіння в лівій нозі і побачила, як від неї відповзає змія невеликого розміру коричнево-чорного забарвлення.

Об'єктивний статус: загальний стан дівчинки відносно задовільний, положення в ліжку активне, сві-

домість ясна, орієнтована, шкірні покриви чисті, без висипань, у ділянці лівої гомілки і гомілково-стопного суглоба набряклість тканин із тенденцією до поширення, болючість при пальпації. Шкіра гіперемована, із синюшним відтінком, у місці укусу чіткі дві ранки округлої форми, набряк тканин, їх ущільнення в місці укусу. Лімфангоїт: явища лімфостазу, що поширений до середньої третини гомілки синього кольору, яка місцями має червоний колір. Периферичні лімфовузли не збільшені, що відповідало ураженню 1-го ступеня згідно з класифікацією.

Границі відносної серцевої тупості в межах вікової норми, діяльність серця ритмічна, тони серця чисті, звучні, аускультативно — дихання везикулярне, живіт м'який, не чутливий при пальпації, печінка по краю правої реберної дуги, селезінка не пальпується, сечовипускання вільне. Проводиться динамічне спостереження за дитиною, стан дівчинки середньої тяжкості, притомна, контактна, скаржить на помірний біль у лівій нижній кінцівці. Температура тіла 37,1 °С.

© «Актуальна інфектологія» / «Актуальная инфектология» / «Actual Infectology» («Aktual'naâ Infektologiâ»), 2018

© Видавець Заславський О.Ю. / Издатель Заславский А.Ю. / Publisher Zaslavsky O.Yu., 2018

Для кореспонденції: Никитюк Світлана Олександрівна, кандидат медичних наук, доцент кафедри педіатрії № 2, ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського», Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна; e-mail: androx@tdmu.edu.ua

For correspondence: Svitlana Nykytiuk, PhD, Associate Professor at the Department of pediatrics 2, State Institution of Higher Education "I. Horbachevsky Ternopil State Medical University", Maidan Voli, 1, Ternopil, 46001, Ukraine; e-mail: androx@tdmu.edu.ua

Результати досліджень та обговорення

Таблиця 1. Результати загального аналізу крові

Показник	01.09.2018	03.09.2018
Еритроцити, × 10 ¹² /л	3,95	3,71
Гемоглобін, г/л	120	122
Кольоровий показник	0,9	0,9
Тромбоцити, × 10 ⁹ /л		
Лейкоцити, × 10 ⁹ /л	8,4	7,3
Еозинофіли, %	0	1
Паличкоядерні, %	5	5
Сегментоядерні, %	67	82
Лімфоцити, %	25	11
Моноцити, %	3	1
ШОЕ, мм/год	4	
Час згортання	13'9"	Норма 9'16"
Тривалість кровотечі		
Індекс за Кліком, %	83,8	60–130
Тромбіновий час	97	
Тромбопластиновий час, с	22	24–36

Таблиця 2. Результати біохімічного аналізу крові

Показник	02.09.2018
Глюкоза, ммоль/л	6,0
Загальний білок, г/л	62,9
Альбумін, г/л	
Загальний білірубін, мкмоль/л	8,4
Прямий білірубін, мкмоль/л	38,1
Непрямий білірубін, мкмоль/л	19,5
АлАТ, МО/л	0,24
АсАТ, МО/л	0,16
ГГТ, МО/л	
Креатинін, мкмоль/л	42
Сечовина, ммоль/л	
Лужна фосфатаза, ОД/л	151,8
Лактатдегідрогеназа, МО/л	
Амілаза, ОД/л	45,3
Кальцій, ммоль/л	
Фосфор, ммоль/л	
Натрій, ммоль/л	129,1
Калій, ммоль/л	4,8
Холестерин, ммоль/л	

Загальний аналіз сечі: реакція кисла, білок — негат., цукор — негат., лейкоцити — 0–1, еп. пл — 0–1, оксалати кальцію — невелика кількість.

Лікування

Знеболюючі: анальгін 50% 1 мл 3 рази через 8 год, дексалгін 1 мл через 8 год, антибіотики: ефмерин 1 г 2 рази в день, метрагіл 7,5 мг на 1 кг, антикоагулянти: гепарин 600 одиниць 3 рази, протизміяна сироватка (snake venom antitoxin) вводилася після проведення шкірного тесту 0,2 мл у розведенні 1 : 10 в/шк з паралельним введенням гідрокортизону й антигістамінних зі спостереженням за алергічними реакціями. Внутрішньом'язово в чотири різні анатомічні ділянки з проміжком 20 хв введено snake venom antitoxin по 5 мл: Naja haje 75 LD, Naja nigricollis 25 LD, Cerastes cerastes 75 LD — в 1 флаконі 10 мл. Введено 2 флакони.

У стані середньої тяжкості пацієнтка переведена під спостереження в хірургічне відділення.

Рисунок 1. Місце укусу змії

Рисунок 2. Лімфангоїт на лівій гомілці

Обговорення

За даними літератури, в ураженій ділянці тіла з'являються неспецифічний біль («удар кинджала»), відчуття печіння, почервоніння й оніміння шкіри, набряк м'яких тканин, обмеження рухів у розташованих поруч суглобах. Зазначені ознаки швидко поширюються на всю ділянку тіла, зокрема на кінцівку (рука, нога). Симптомами отруєння є порушення координації рухів, виникнення слабкості в м'язах гортані, оніміння язика. Постраждалий не може розмовляти, ковтати, виникає надмірна слинотеча. Розвивається сонливість, дихальні рухи вкорочуються, підвищується температура тіла до 38–39 °С, виникає загроза паралічу дихальних м'язів.

Якщо вчасно не надати допомогу, через 20–40 хв шкіра стає блідою, з'являються головокружіння, нудота, блювання, слабкість і частий пульс, знижується артеріальний тиск, настає втрата свідомості.

Поступово знижується артеріальний тиск (гіпотонія), прискорюється частота серцевих скорочень (тахікардія), задуха, порушується функція нирок — припиняється виділення сечі (олігурія).

Крім негативного впливу токсину на центральну нервову систему та серцеву діяльність, мембранотоксична дія отрути спричиняє гостру ниркову недостатність, ураження клітин серцевого м'яза та печінки.

Важливого значення набувають явища сенсibiliзації (алергічна дія), що може призвести до анафілактичного шоку. За таких обставин потерпілому необхідно негайно надати медичну допомогу.

Після укусу на ураженому місці спостерігається болючий набряк із множинними дрібними кро-

вовиливами — геморагіями. Отрута швидко вражає життєво важливі системи організму людини: з'являється загальна слабкість, тиск сильно знижується, виникає головний біль, задишка, запаморочення, набряк тканин та запалення лімфатичних вузлів.

Висновки

1. Діти є групою ризику щодо укусу змій, тому є необхідність в обізнаності щодо профілактики та першої допомоги при укусах змій.

2. Введена доза протизміїної сироватки була обумовлена наявністю лімфангоїту в місці укусу та відсутністю системного ураження.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів при підготовці даної статті.

Список літератури

1. MOH of Ukraine. What to do when snake bites and how to stay safe from it. Available from: <http://moz.gov.ua/article/health/scho-roboti-pri-ukusi-zmii-i-jak-vberegitsja-vid-cogo>. Accessed: 11 May, 2018.
2. Vijeth SR, Dutta TK, Shahapurkar J, Sahai A. Dose and frequency of anti-snake venom injection in treatment of *Echis carinatus* (saw-scaled viper) bite. *J Assoc Physicians India*. 2000 Feb;48(2):187-91.
3. DailyMED LABEL: North american coral snake antivenin (equine) - coral snake (*micrurus fulvius*) immune globulin antivenin (equine) injection, powder, for solution: Drug label information. Available from: <https://dailymed.nlm.nih.gov/dailymed/drugInfo.cfm?setid=6d0f94b4-82ca-37c7-e7db0-4f0702cf6c8d>. Accessed: September 12, 2017.

Отримано 27.09.2018 ■

Никитюк С.О.¹, Галич М.М.², Филіук А.П.², Гошинский П.В.¹, Вольнец Н.В.², Голинка Ю.Я.²

¹ ГВУЗ «Тернопольский государственный медицинский университет им. И.Я. Горбачевского МЗ Украины», г. Тернополь, Украина

² Тернопольская областная детская клиническая больница, г. Тернополь, Украина

Клинический случай укуса змеи у девочки школьного возраста

Резюме. Мы представляем клинический случай укуса змеи у девочки 8 лет, которая была госпитализирована в реанимационное отделение Тернопольской областной детской клинической больницы. Особенностью представленного клинического случая являются доминирование болевого синдрома и выраженный лимфостаз в месте укуса, отсутствие системного

поражения. Необходимо повысить настороженность населения относительно возможных укусов змей. Особенно опасны укусы для детей в связи с тем, что они много времени проводят босыми на открытом воздухе.

Ключевые слова: дети; укус змеи; противозмеиная сыворотка

S.O. Nykytyuk¹, M.M. Halich², A.P. Filiuk², P.V. Hoshchynsky¹, N.V. Volynets², Yu.Ya. Holinka²

¹ State Institution of Higher Education "I. Horbachevsky Ternopil State Medical University", Ternopil, Ukraine

² Ternopil Regional Children's Clinical Hospital, Ternopil, Ukraine

Clinical case of a snake bite in a school-age girl

Abstract. We present a clinical case of a snake bite in 8-year-old girl, who was hospitalized at the intensive care unit of Ternopil Regional Children's Clinical Hospital. The peculiarity of this case report is the domination of pain syndrome and a significant lymphostasis in the bite site, the absence of systemic

lesion. It is necessary to raise public awareness about possible snake bites. Bites in children are particularly dangerous due to the fact that children spend a lot of time barefoot in the open area.

Keywords: children; snake bite; snake antivenom